

Павелко О. В., к.е.н., доцент (Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне)

ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ, РАХУНКИ ТА ПОДВІЙНИЙ ЗАПИС ЯК ВАЖЕЛІ ВПЛИВУ НА ОБЛІК ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

У статті досліджено теоретичні засади конструкції інвентаризації, ідентифіковано її економічну сутність. Ґрунтовно проаналізовано вплив результатів інвентаризації на фінансові результати будівельних підприємств. При цьому виокремлено облік надлишів та нестач, визначених внаслідок інвентаризації. Схематично представлено визначення фінансових результатів будівельних підприємств шляхом закриття рахунків доходів і витрат. На прикладі зображено вплив подвійного запису на фінансові результати будівельних підприємств при співпраці генерального підрядника та субпідрядника. *Ключові слова:* будівництво; облік; будівельне підприємство; методологія обліку; фінансові результати; інвентаризація; рахунки; подвійний запис.

Актуальність теми. Будівництво в умовах сьогодення є одним із надважливих видів економічної діяльності, вплив якого на становлення вітчизняної економіки важко недооцінити, оскільки відбувається забезпечення інших галузей національної економіки основними засобами у вигляді будівель, споруд тощо. Обсяги будівництва в останні роки вражають темпами свого зростання, особливо що стосується м. Рівного та Рівненської області. Відповідно актуалізуються дослідження в частині методології бухгалтерського обліку будівельних підприємств як вчення про організацію або систему з позиції окремих компонентів одного цілого.

Кінцевою метою будівельних підприємств є максимізація фінансових результатів, управління якими здійснюється за наявності адекватного й об'єктивного інформаційного забезпечення, що слугує базою для посилення значення бухгалтерського обліку та надійним підґрунтям для прийняття адекватних управлінських рішень її користувачами. Належне проведення інвентаризації на будівельному підприємстві є підтвердженням достовірності обліково-звітної інформації, а відтак, її значущості для ефективного використання. Метод бухгалтерського обліку та його елементи (оцінка й калькуляція, докуме-

нтація та інвентаризація, рахунки і подвійний запис, бухгалтерський баланс та звітність) безпосередньо впливають та загальну методологію обліку фінансових результатів, так як досягнення окреслених цілей залежить від правильно обраних способів та прийомів.

Інвентаризація як методичний прийом бухгалтерського обліку, що полягає у встановленні фактичної наявності, стану й оцінки майна та фінансових зобов'язань підприємства, а також рахунки й подвійний запис, з використанням яких відбувається відображення в обліку усіх господарських операцій, є пріоритетними елементами методу бухгалтерського обліку, які суттєво впливають на облік фінансових результатів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Опрацювання методологічних засад ведення обліку наявне в публікаціях В.М. Жука, Т.Г. Камінської, Л.М. Кіндрацької, М.В. Корягіна, А.С. Крутової, Ю.А. Кузьмінського, М.В. Кужельного, І.Д. Лазаришиної, С.О. Левицької, С.Ф. Легенчука, Н.М. Малюги, М.С. Пушкаря, Л.В. Чижевської, В.Г. Швеця та ін. Що стосується методології будівництва, то доцільно відмітити праці З.-М.В. Задорожного, В.А. Дерія, П.М. Кричуна, Я.Д. Крупки, Н.В. Мужевич, Т. М. Сороки, О.І. Чижишин та інших. Однак, незважаючи на суттєвий внесок перелічених учених у розвиток базових методологічних основ ведення обліку, в частині будівельних підприємств значній частці праць за досліджуваною тематикою притаманний вузькоспеціалізований характер: недостатньо ґрунтовно висвітлено питання елементів методу бухгалтерського обліку та їх впливу на облік у будівництві, малодослідженим залишається облік фінансових результатів будівельних підприємств, які у своїй більшості становлять суспільний інтерес в Україні.

Постановка завдання. Мета написання статті полягає в висвітленні економічної сутності інвентаризації, рахунків та подвійного запису як елементів методу бухгалтерського обліку та дослідженні їх впливу на облік фінансових результатів будівельних підприємств.

Викладення основного матеріалу. Відповідно до Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань від 02.09.2014 р. № 879 інвентаризація проводиться з метою забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності підприємства. Під час інвентаризації активів і зобов'язань перевіряються та документально підтверджуються їх наявність, стан, відповідність критеріям визнання і оцінка. При цьому забезпечуються:

– виявлення фактичної наявності активів та перевірка повноти відображення зобов'язань, коштів цільового фінансування, витрат майбутніх періодів;

- установлення надлишку або нестачі активів шляхом зіставлення фактичної їх наявності з даними бухгалтерського обліку;
- виявлення активів, які частково втратили свою первісну якість та споживчу властивість, застарілих, а також матеріальних та нематеріальних активів, що не використовуються, невикористаних сум забезпечення;
- виявлення активів і зобов'язань, які не відповідають критеріям визнання.

Інвентаризація представляє собою:

- методичний прийом бухгалтерського обліку, що полягає у встановленні фактичної наявності, стану й оцінки майна і фінансових зобов'язань організації [1, С. 6];
- певну послідовність практичних дій із документального підтвердження наявності, стану й оцінки майна та зобов'язань організації для забезпечення достовірності даних обліку і звітності [2, С. 31];
- спосіб перевірки відповідності фактичної наявності активів та фінансових зобов'язань даним бухгалтерського обліку; перевірку наявності та стану об'єкта контролю, здійснюється шляхом спостереження, вимірювання, реєстрації та порівняння отриманих даних з обліковими [3, С. 77];
- перевірку майна шляхом підрахунку, опису, вимірювання, оцінки, зіставлення отриманих даних у натуральному або вартісному вимірах із даними поточного обліку для контролю його збереження [4, С. 2];
- перевірку та оцінку фактичної наявності об'єкта контролю, якому притаманний комплекс господарськоправових ознак: наявність розпорядчого документа; здійснення дій колегіальним органом; установлення кількісних і якісних характеристик об'єкта; реєстрація та оцінка фактів, нормативно-правове регулювання, рахункова та бухгалтерська обробка документів; узагальнення й реалізація результатів; прийняття рішень [5, С. 3];
- складання опису майна (інвентарю) підприємства; періодичну перевірку наявності товарно-матеріальних, грошових цінностей, що перебувають на балансі підприємства на певну дату, стану їх зберігання, правильності ведення складського господарства, реальності даних обліку [6, С. 253].

Відповідно до ст. 10 Закону України № 996 [7] для забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності підприємства зобов'язані проводити інвентаризацію активів та зобов'язань, під час якої перевіряється і документально підтверджується їх наявність, стан і оцінка. Оскільки необхідність проведення

інвентаризації обумовлюється наявністю такого положення саме в Законі України № 966, як правило, відповідальною за її проведення вважається бухгалтерія. Так, питання щодо її регулювання традиційно включаються до наказу про облікову політику та організацію бухгалтерського обліку, обґрунтовуються у додатках до нього, наприклад, в частині створення та складу інвентаризаційної комісії. Результати проведення інвентаризації, як і сама процедура, часто носять формальний характер, не ілюструють реальних даних щодо наявності активів та зобов'язань, що негативно впливає на об'єктивність, достовірність облікової інформації, і суттєво ускладнює прийняття якісних управлінських рішень. О. Малишкін та М. Кац [8, С. 4] вважають, що в сучасних умовах господарювання зазначена функція контролю трансформується з бухгалтерської площини в управлінський рівень підприємства, інвентаризація стає формою контролю адміністрації підприємства, а не методом обліку. Науковці стверджують, що держава не опікується збереженням активів приватного та корпоративного секторів економіки. Це є прерогативою керівництва підприємства, тому потрібно переглянути принцип обов'язковості інвентаризації для підприємств усіх форм власності. Не підтримуючи вищевідмічене, зауважимо, що наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879 затверджено Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань [9], що визначає порядок проведення інвентаризації активів і зобов'язань та оформлення її результатів, в якому передбачено вісім випадків, коли проведення інвентаризації є обов'язковим, зокрема:

- перед складанням річної фінансової звітності в обсязі, визначеному законодавчо, з урахуванням особливостей проведення інвентаризації у відповідні строки;

- у разі передачі майна державного підприємства або бюджетної установи в оренду, приватизації майна державного підприємства, перетворення державного підприємства, передачі державного підприємства (його структурних підрозділів) або бюджетної установи до сфери управління іншого органу управління (на дату передачі), крім передачі в межах одного органу управління, в інших випадках, визначених законодавством;

- у разі зміни матеріально відповідальних осіб, а також у разі зміни керівника колективу (бригадира), вибуття з колективу (бригади) більше половини його членів або на вимогу хоча б одного члена колективу (бригади) при колективній (бригадній) матеріальній відповідальності (на день приймання-передачі справ) в обсязі активів, які знаходяться на відповідальному зберіганні;

- у разі встановлення фактів крадіжок або зловживань, псування цінностей (на день встановлення таких фактів) в обсязі, визначеному керівником підприємства;

- за судовим рішенням або на підставі належним чином оформленого документа органу, який має право вимагати проведення такої інвентаризації. У цих випадках інвентаризація має розпочатися у термін та в обсязі, зазначених у належним чином оформленому документі цих органів, але не раніше дня отримання підприємством відповідного документа;

- у разі техногенних аварій, пожежі чи стихійного лиха (на день після закінчення явищ) в обсязі, визначеному керівником підприємства;

- у разі переходу на складання фінансової звітності за міжнародними стандартами (на дату такого переходу);

- в інших випадках, передбачених законодавством.

Здійснення інвентаризації забезпечується власником або уповноваженим органом, який керує будівельним підприємством відповідно до законодавства та установчих документів, створює необхідні умови для її проведення, визначає об'єкти, періодичність та строки проведення, крім випадків, коли проведення інвентаризації є обов'язковим. Тобто те, наскільки достовірними є результати інвентаризації, залежить безпосередньо від керівництва. На будівельних підприємствах інвентаризація традиційно розпочинається з наказу керівника про затвердження складу постійно діючої інвентаризаційної комісії. Часто склад такої комісії передбачається в додатках до наказу про облікову політику. Завданнями такої комісії є:

- проведення профілактичної роботи щодо забезпечення збереження цінностей;

- організація інвентаризацій і проведення інструктажів членів робочих інвентаризаційних комісій;

- контрольні перевірки правильності проведення інвентаризацій, а також вибірккові інвентаризації тмц у місцях зберігання та переробки;

- перевірка правильності визначення інвентаризаційних різниць та обґрунтованість пропозицій щодо заліків пересортиці цінностей в усіх місцях їх збереження;

- проведення повторних суцільних інвентаризацій у разі встановлення серйозних порушень при проведенні інвентаризації;

- розгляд письмових пояснень осіб, які допустили нестачу чи псування цінностей або інші порушення.

Не менш, ніж за 10 днів до початку інвентаризації формується

наказ про проведення інвентаризації в поточному році, де окреслюються терміни та місця її проведення, прописується склад робочої інвентаризаційної комісії. Робочі інвентаризаційні комісії очолює представник керівника будівельного підприємства, який призначив інвентаризацію. Завданнями робочої інвентаризаційної комісії є:

- проведення інвентаризації майна, ТМЦ, коштів, цінних паперів та інших грошових документів і незавершеного виробництва у місцях зберігання та виробництва;

- взяття участі в визначенні результатів інвентаризації, розробка пропозицій щодо заліку нестач і надлишків за пересортицею, а також списання нестач у межах норм природного убутку;

- внесення пропозицій з питань упорядкування приймання, зберігання і відпуску товарно-матеріальних цінностей, поліпшення обліку та контролю за їх зберіганням, а також реалізації не потрібних підприємству матеріальних цінностей і майна;

- оформлення протоколу із зазначенням у ньому стану складського господарства, результатів інвентаризації та висновків щодо них, пропозицій про залік нестач і лишків за пересортицею, списання нестач у межах норм природного убутку, а також понаднормових нестач і втрат від псування цінностей із зазначенням вжитих заходів щодо запобігання таким втратам і нестачам.

Об'єктами інвентаризації, як правило, є: основні засоби, незавершене будівництво, нематеріальні активи, незавершене виробництво, товарно-матеріальні цінності, гроші, дебіторська та кредиторська заборгованість. За результатами інвентаризації формуються інвентаризаційні описи, які згодом передаються до бухгалтерії. У них порівнюються показники за кожною позицією у колонках «Фактична наявність (кількість, сума)» та «За даними бухгалтерського обліку (кількість, сума)». У випадку наявності розбіжностей складаються звіряльні відомості. Якщо виникає потреба, матеріально-відповідальні особи складають пояснювальні записки з обґрунтуванням причин наявних відхилень, основними можуть бути:

- нестачі в межах природних норм;
- пересортиця (недостача одних і надлишок інших цінностей);
- недостача в результаті халатності, допущеної працівниками;
- недостача у зв'язку з розкраданням і зловживаннями з боку матеріально-відповідальних осіб тощо.

Результати інвентаризації розглядаються інвентаризаційною комісією та затверджуються на її засіданні з відображенням відповідних даних у протоколі. Врегулювання виявлених відхилень фіксуються у висновках інвентаризаційної комісії з відповідними пропозиціями. Матеріали інвентаризації передаються до бухгалтерії та є під-

ставою для відображення отриманих результатів в обліку.

Правдива та неупереджена інформація покладена в основу прийняття управлінських рішень, причому саме дані бухгалтерського обліку та звітності є джерелом її формування. Однак внаслідок наявності як об'єктивних, так і суб'єктивних причин часто спостерігаються розбіжності між обліковими та фактичними даними, і, як наслідок, відбувається викривлення (спотворення) показників звітності (фінансової, статистичної, податкової) будівельних підприємств. Саме в максимальній реалізації функцій (інформаційної, контрольної, управлінської, виховної та соціальної) з метою підтвердження фактичної наявності активів, співставлення облікових даних із фактичними, належного представлення даних в обліковій документації, створенні інформаційно-аналітичного підґрунтя для прийняття якісних і виважених управлінських рішень, виховання належного (бережного) ставлення до майна, участі працівників в організації обліку та контролю за умови дотримання низки принципів полягає основна мета інвентаризації як елемента методу бухгалтерського обліку та засобу контролю (рис. 1).

Для перевірки якості вже проведеної інвентаризації може проводитися контрольний захід із залученням матеріально відповідальних осіб та оформленням відповідних документів: наказу про проведення контрольної перевірки; акта контрольної перевірки та книги реєстрації контрольних перевірок. За результатами інвентаризації можуть бути виявлені надлишки активів, які незалежно від причин їх виникнення оприбутковуються на баланс будівельного підприємства, або нестачі. Так, нестачі, як правило, трапляються внаслідок природних втрат (розпилювання, випаровування, висихання тощо), помилок під час приймання та відпускання товаро-матеріальних цінностей або ж зловживання у вигляді крадіжок. Відтак, суми виявлених нестач матеріальних цінностей розподіляються на дві групи: нестачі в межах установлених норм природного убутку; наднормативні нестачі. Витрати та доходи, які виникають у зв'язку з такими операціями, чинять вплив на величину фінансових результатів (рис. 2).

Рис. 1. Теоретичні засади конструкції інвентаризації*

*Складено автором за даними: [10, С. 50]

Відтак, фінансові результати будівельних підприємств значною мірою визначаються не лише ефективністю виконання будівельних контрактів і договорів, а й налагодженою системою управління якістю, що, в тому числі, обумовлюється результативністю вирішення низки питань, пов'язаних із проведенням інвентаризації та належним відображенням в обліку інвентаризаційних різниць, для чого використовуються *рахунки та подвійний запис*.

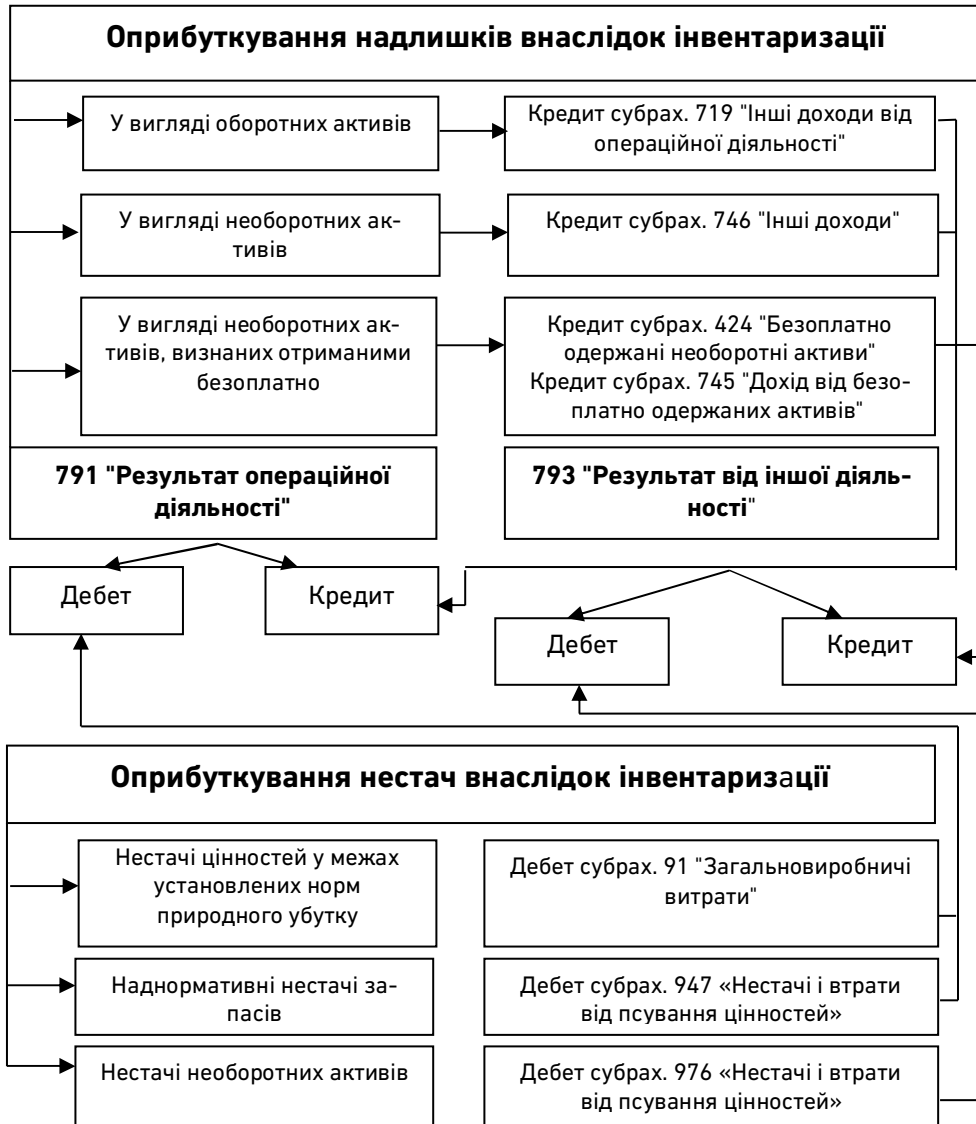

Рис. 2. Вплив результатів інвентаризації на фінансові результати будівельних підприємств*

*Розроблено автором

Саме за їх участі здійснюється систематизація інформації, одержаної внаслідок документування. Рахунки представляють собою спосіб групування та поточного відображення за певними економічними ознаками майна й джерел його утворення, а подвійний запис виступає засобом ілюстрації фактів господарського життя на рахунках бухгалтерського обліку шляхом запису однієї операції двічі: за

дебетом одного рахунка і кредитом іншого.

Зародження подвійного запису справедливо пов'язується із книгою Луки Пачолі «Про рахунки і записи» (1494 р.), де було логічно обґрунтовано сутність подвійного запису (хоча термін «подвійний запис» в трактаті не зустрічається), однак першою книгою, в якій описано систему подвійного запису, вважається робота Бенедетто Котрульї «Про торгівлю і сучасного купця» (1458 р.), яку надруковано лише в 1573 р. В історії розвитку бухгалтерії були невдалі спроби реалізувати потрійний спосіб запису господарських операцій (Ф.В. Єзерський), сутність якого, що викладена в книзі «Теорії торгового рахівництва за новою схемою» (19 ст.), полягала в реєстрації фактів господарської діяльності за трьома групувальними сукупностями: надходження, видаток, залишок з використанням трьох рахунків: «Цінності», «Каса» та «Капітал» та четвертий спосіб відображення господарського життя (Н. д'Анастасіо, І.П. Шмельов), що передбачав проведення всіх операцій через рахунок капіталу двома статтями, які одночасно і дебетували, і кредитували його.

У працях вітчизняних науковців система потрійного відображення фактів господарської діяльності знайшла своє відображення у праці С. Ф. Легенчука та К. П. Боримської [11]. Вченими запропоновано виокремлювати статичну, динамічну та каталактичну моделі рахунків бухгалтерського обліку. Баланс, що складається на їх основі, включає розширений перелік об'єктів, що, на думку вчених, підвищує його інформативність для прийняття управлінських рішень.

Основним серед усіх елементів методу бухгалтерського обліку подвійний запис визнавав ще в 1954 р. М.А. Барун. Натомість Я.В. Соколов [12, С. 485] наполягає на тому, що подвійний запис абсолютно втрачає сенс, якщо підприємство не ставить собі за мету одержання прибутку, з чим можна дискутувати, адже усі господарюючі суб'єкти зацікавлені в максимізації фінансових результатів, окрім неприбуткових установ, використання подвійного запису для яких уможливорює представлення достовірної інформації на рахунках бухгалтерського обліку, і як наслідок – формування об'єктивних показників в облікових регістрах та звітності з метою забезпечення системи управління реальною інформаційною базою.

Очевидно необґрунтованим є твердження М.А. Проданчук [13, С. 59], який наголошує на тому, що подвійний запис «...поступово перетворюється в принцип бухгалтерського обліку», що видається невірним, зважаючи на трактування сутності принципу бухгалтерського обліку відповідно до НПСБО 1 [14] та позицій ряду науковців: [15, С. 144; 16, С. 20; 17, С. 45], як правила, яким слід керуватися при вимірюванні, оцінці та реєстрації господарських операцій і відобра-

женні їх результатів у фінансовій звітності. Дебетування одного рахунка і кредитування іншого не представляє собою правило вимірювання чи оцінки господарської операції, а лише забезпечує тотожність між активами і джерелами їх утворення в балансі (звіті про фінансовий стан).

Узагальнену схему обліку витрат, доходів та фінансових результатів будівельних підприємств з використанням подвійного запису містить рис. 3.

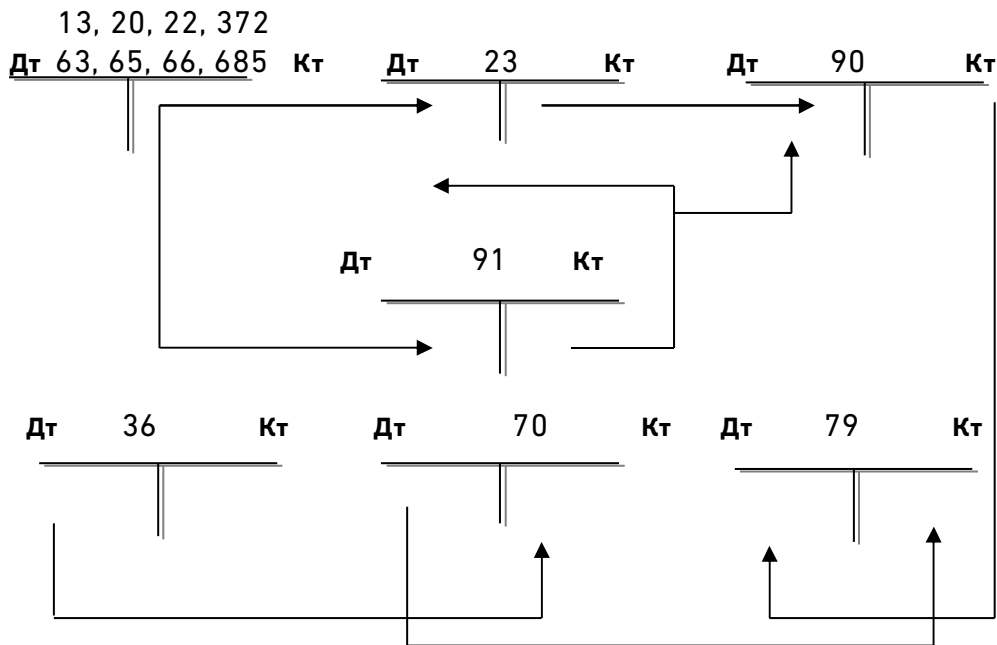

Рис. 3. Вплив подвійного запису на фінансові результати будівельних підприємств*

*Розроблено автором

Залежно від того, в якому статусі перебуває будівельне підприємство загальна методологія обліку відрізнятиметься і відображення операцій на рахунках обліку має свої особливості.

Для прикладу, субпідрядники, які залучаються до будівельного процесу генеральним підрядником задля виконання конкретного виду робіт обліковують витрати на рахунку 23, що списується на субрахунок 903, і фіксують в обліку дохід (субрахунок 703) у момент підписання форми № КБ-2в із генеральним підрядником та замовником. Механізм співпраці між генеральним підрядником та субпідрядниками (рис. 4) є досить непростим, адже генеральний підрядник:

1) надає послуги генерального підряду, за що отримує винагороду (субпідрядник – замовник, генеральний підрядник – виконавець);

2) водночас є замовником виконання будівельних робіт у субпідрядника, за що сплачує кошти (субпідрядник – виконавець, генеральний підрядник – замовник).

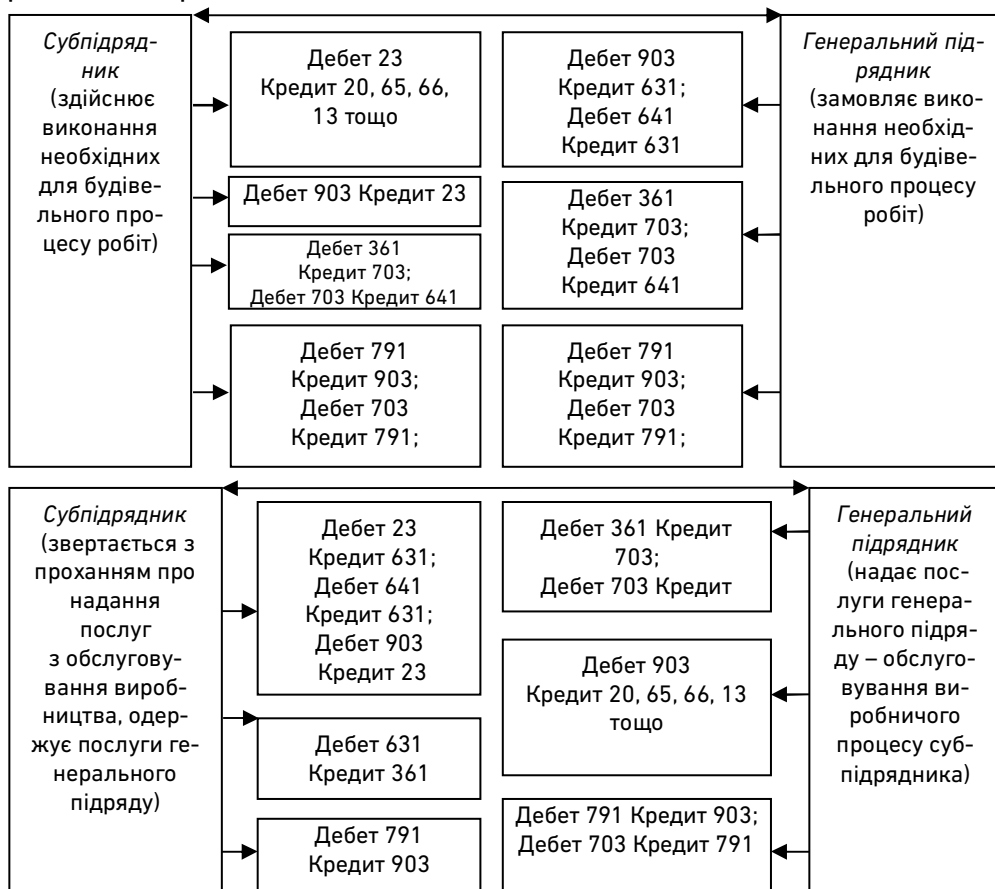

Рис. 4. Формування фінансових результатів генерального підрядника та субпідрядника при їх співпраці

*Розроблено автором

Таким чином, облік даних операцій є дещо незвичним, нетрадиційним, проте проведення щодо списання доходів і витрат на фінансові результати в обох випадках співпраці між генеральним підрядником та субпідрядником є однаковими, що ускладнює проведення аналізу рентабельності в розрізі надання послуг генерального підряду та власне виконання будівельних робіт, і вказує на необхідність розроблення аналітичних рахунків з обліку доходів, витрат, фінансових результатів задля їх чіткого розмежування.

Оскільки діяльність будівельних підприємств в умовах сьогодення характеризується наявністю автоматизованої (комп'ютеризованої) форми обліку всіх облікових процесів, характерних для будівництва, спостерігається зміна традиційної техніки подвійного запису через впровадження шаблонів типових господарських операцій в конкретній програмі, призначеній для ведення бухгалтерського обліку, та автоматичного формування бухгалтерських проведення на підставі електронних форм документів.

Окреслені зміни дають змогу посилити контрольну функцію подвійного запису, що сприяє оперативному, своєчасному та систематичному відображенню змін у складі майна та джерел його утворення на рівні рахунків синтетичного й аналітичного обліку та уможлиблює вчасне виправлення чи усунення помилок. Незважаючи на ймовірність виникнення таких явищ, як використання невірних рахунків, помилка у виборі оцінки, пропуск господарської операції, арифметичні помилки, реєстрація однієї операції кілька разів, подвійний запис у діяльності будівельних підприємств та фіксації їх фінансових результатів є оптимальним контрольним засобом відображення усього життєвого циклу будівельної продукції.

Розглядаючи перетворення, що відбулися у всіх площинах соціальної та економічної систем, «переломним моментом» слід відзначити виникнення та повсюдне розповсюдження інноваційних інформаційних технологій, що стали основним інструментом формування, передачі та використання інформації у глобальному вимірі. Інформатизація торкнулася всіх аспектів суспільно-економічного устрою світової спільноти, оптимізувавши інформаційні потоки та інформаційний обмін в національному та міжнародному масштабах. Не залишилась осторонь й система бухгалтерського обліку, яка справедливо визнана ефективним джерелом релевантної інформації для потреб управління. Сучасність зорієтувала наукове товариство на переосмислення базових облікових концепцій, які б більше відповідали дійсності та затребуваності інформатизованого економічного середовища» [18, С. 33].

Висновки і перспективи подальших розвідок. Відтак, інвентаризація, рахунки і подвійний запис є елементами методу бухгалтерського обліку, які чинять вплив на обліковування фінансових результатів діяльності будівельних підприємств. Так, вплив результатів інвентаризації на фінансові результати будівельних підприємств простежується через оприбуткування надлишків і нестач. Загалом процес проведення інвентаризації обліково-звітної інформації на будівельному підприємстві потребує сучасного, адаптованого до потреб сьогодення нормативно-правового регулювання, зокрема в частині впо-

рядкування організації окресленого процесу.

Рахунки та подвійний запис як елементи методу бухгалтерського обліку розвивалися одночасно зі становленням соціально-економічних відносин, еволюцією розвитку суспільства, глобалізацією світової економіки. Впродовж реформування бухгалтерського обліку трансформувалася економічна сутність та змінювалося функціональне наповнення рахунків, способи обліковування господарських операцій на них. На даному етапі розвитку суспільства, в умовах широкого поширення і застосування інформаційних технологій, виникнення нових економічних умов господарювання доцільно вдосконалити систему рахунків бухгалтерського обліку, передусім враховуючи інформаційні потреби користувачів обліково-звітної інформації.

У статті наглядно представлено теоретичні засади конструкції інвентаризації, ґрунтовно проаналізовано вплив результатів інвентаризації на фінансові результати будівельних підприємств, на прикладі подано вплив подвійного запису на фінансові результати будівельних підприємств при співпраці генерального підрядника та субпідрядника.

Завершальною стадією, з метою забезпечення якої відбувається застосування подвійного запису з використанням рахунків бухгалтерського обліку, є формування звітності, в тому числі й балансу, які є іншими, не менш значущими елементами методу бухгалтерського обліку і, вочевидь, стануть об'єктами подальших наукових досліджень.

1. Костюкова И. Н., Луговской Д. В. Инвентаризация – основной прием выявления товарных потерь. *Бухгалтер и закон*. 2011. № 10 (154). С. 6–14.
2. Авдеев В. В. Порядок проведения инвентаризации. *Все для бухгалтера*. 2009. № 12(240). С. 31–34.
3. Бухгалтерський словник / за ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. Житомир : ПП «Рута», 2001. 224 с.
4. Поленова С. Н. Инвентаризация объектов бухгалтерского учета: виды, порядок проведения и отражение результатов в учете. *Бухгалтер и закон*. 2009. № 1(121). С. 2–9.
5. Олійник С. О. Проблеми та напрями вдосконалення інвентаризації на підприємствах. *Науковий огляд*. 2016. Т. 6. № 27. С. 1–7.
6. Облік і аудит : термінологічний словник / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк, Г. О. Партин. Львів : «Центр Європи», 2002. 671 с.
7. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>. (дата звернення: 01.02.2019).
8. Малишкін О., Кац М. Инвентаризация: бухгалтерський і податковий аспекти. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2012. № 2. С. 3–12.
9. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14> (дата звернення: 01.02.2019).
10. Височан О. С., Височан О. О. Инвентаризация: сутність, класифікація, принципи, функції та завдання. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. Вип. 22. Част. 1. С. 48–51.
11. Леген-

чук С. Ф., Боримська К. П. Моделювання відображення об'єктів зовнішнього середовища в системі рахунків бухгалтерського обліку. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу* : Міжнар. зб. наук. праць. 2008. Вип. 2 (11). С. 215. **12.** Соколов Я. В. Основы теории бухгалтерского учета. М. : Финансы и статистика, 2000. 496 с. **13.** Проданчук М. А. Методи бухгалтерського обліку в інформаційному забезпеченні менеджменту. *Економіка АПК*. 2013. № 12. С. 55–62. **14.** Хмелевська А. В. Дослідження креативного обліку як напрямку творчого розвитку бухгалтерського обліку. *Вісник Технологічного університету Поділля*. 2003. № 5. Ч. 2, Т. 1. С. 23–28. **15.** Бухгалтерський словник / за ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. Житомир : ПП «Рута», 2001. 224 с. **16.** Загородній А. Г. Бухгалтерський облік: основи теорії та практики : підруч. К. : Знання, 2009. 422 с. **17.** Швець В. Г. Теорія бухгалтерського обліку: підручник. К. : Знання, 2008. 535 с. **18.** Бочуля Т. В. Вплив інформатизації суспільства на розвиток динамічної концепції бухгалтерського обліку. *Зростання ролі бухгалтерського обліку в сучасній економіці* : матеріали І Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. К., 2013. С. 30–35.

REFERENCES:

1. Kostiukova I. N., Luhovskoi D. V. Inventarizatsiia – osnovnoi priem vyavleniia tovarnykh poter. *Bukhhalter i zakon*. 2011. № 10 (154). S. 6–14.
2. Avdeev V. V. Poriadok provedeniia inventaryzatsii. *Vse dlia bukhhaltera*. 2009. № 12(240). S. 31–34.
3. Bukhhalterskyi slovnyk / za red. prof. F. F. Butyntsia. Zhytomyr : PP «Ruta», 2001. 224 s.
4. Polenova S. N. Inventarizatsiia obektov bukhhalterskoho ucheta: vidy, poriadok provedeniia i otrazhenie rezultatov v uchete. *Bukhhalter i zakon*. 2009. № 1(121). S. 2–9.
5. Oliinyk S. O. Problemy ta napriamy vdoskonalennia inventaryzatsii na pidpriemstvakh. *Naukovyi ohliad*. 2016. Т. 6. № 27. S. 1–7.
6. Oblik i audyt : terminolohichni slovnyk / A. H. Zahorodnii, H. L. Vozniuk, H. O. Partyn. Lviv : «Tsentr Yevropy», 2002. 671 s.
7. Pro bukhhalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini : Zakon Ukrainy vid 16.07.1999. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>. (data zvernennia: 01.02.2019).
8. Malyshkin O., Kats M. Inventaryzatsiia: bukhhalterskyi i podatkovyi aspekty. *Bukhhalterskyi oblik i audyt*. 2012. № 2. S. 3–12.
9. Polozhennia pro inventaryzatsiiu aktyviv ta zoboviazan. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14> (data zvernennia: 01.02.2019).
10. Vysochan O. S., Vysochan O. O. Inventaryzatsiia: sutnist, klasyfikatsiia, pryntsypy, funksii ta zavdannia. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*. 2018. Vyp. 22. Chast. 1. S. 48–51.
11. Lehenchuk S. F., Borymska K. P. Modeliuvannia vidobrazhennia obiektiv zovnishnoho seredovyscha v systemi rakhunkiv bukhhalterskoho oblik. *Problemy teorii ta metodolohii bukhhalterskoho obliku, kontroliu i analizu* : Mizhnar. zb. nauk. prats. 2008. Vyp. 2 (11). S. 215.
12. Sokolov Ya. V. Osnovy teorii bukhhalterskoho ucheta. M. : Finansy i statistika, 2000. 496 s.
13. Prodanchuk M. A. Metody bukhhalterskoho obliku v informatsiinomu zabezpechenni menedzhmentu. *Ekonomika APK*. 2013. № 12. S. 55–62.
14. Khmelevska A. V. Doslidzhennia

kreatyvnoho obliku yak napriamku tvorchoho rozvytku bukhhalterskoho obliku. *Visnyk Tekhnolohichnoho universytetu Podillia*. 2003. № 5. Ch. 2, T. 1. S. 23–28. **15.** Bukhhalterskyi slovnyk / za red. prof. F. F. Butyntsia. Zhytomyr : PP «Ruta», 2001. 224 s. **16.** Zahorodnii A. H. Bukhhalterskyi oblik: osnovy teorii ta praktyky : pidruch. K. : Znannia, 2009. 422 s. **17.** Shvets V. H. Teoriia bukhhalterskoho obliku: pidruchnyk. K. : Znannia, 2008. 535 s. **18.** Bochulia T. V. Vplyv informatyzatsii suspilstva na rozvytok dynamichnoi kontseptsii bukhhalterskoho obliku. *Zrostannia roli bukhhalterskoho obliku v suchasni ekonomitsi* : materialy I Mizhnar. nauk.-prakt. internet-konf. K., 2013. S. 30–35.

Pavelko O. V., Candidate of Economics (Ph.D.), Associate Professor
(National University of Water and Environmental Engineering, Rivne)

INVENTORY, ACCOUNTS AND DOUBLE ENTRY AS METHODS OF IMPACT ON THE FINANCIAL RESULTS ACCOUNTING OF CONSTRUCTION COMPANIES

The theoretical bases of inventory are investigated. The principles, functions and tasks of inventory are stated. The economic essence of inventory is identified. It is established that inventory is a method of accounting, which helps to determine the actual availability, condition and valuation of property and financial liabilities of the organization. It is a way of checking that the actual availability of assets and financial liabilities is consistent with accounting data.

The cases of its carrying out stipulated in the legislation are outlined. The mechanism of its holding is declared procedurally. The tasks of the permanent and working inventory commission are formed. The procedure for displaying the inventory results is described. The impact of inventory results on the financial results of construction enterprises is thoroughly analyzed. At the same time the accounting for excesses and deficiencies identified as a result of inventory is highlighted.

It is established that the inventory is provided by the owner or the authorized body, which manages the construction company in accordance with the legislation and constituent documents, creates the necessary conditions for its implementation, determines the objects, periodicity and timeframe, except when an inventory is required.

The historical aspect of the occurrence of double entry is investigated. Accounts and double entry as elements of the method of accounting developed simultaneously with the formation of socio-economic relations, the evolution of society, the globalization of the world economy. Schematic representation of the financial results of construction companies by closing the income and expense accounts

is given. Depending on the status of the construction company, the overall accounting methodology differs and the display of transactions on the accounts has its own characteristics.

The impact of a double entry on the financial results of construction companies with the cooperation of the general contractor and the subcontractor shown on the example, is formed in the article.

Depending on the status of the construction company, the general accounting methodology will differ and the display of transactions on the accounts has its own characteristics.

The balance sheet as equally important element of the accounting method will be the object of further research.

Keywords: construction; accounting; construction company; methodology of accounting; financial results; inventory; accounts; double entry.

Павелко О. В., к.э.н., доцент (Национальный университет водного хозяйства и природопользования, г. Ровно)

ИНВЕНТАРИЗАЦИЯ, СЧЕТА И ДВОЙНАЯ ЗАПИСЬ КАК СПОСОБЫ ВЛИЯНИЯ НА УЧЕТ ФИНАНСОВЫХ РЕЗУЛЬТАТОВ СТРОИТЕЛЬНЫХ КОМПАНИЙ

В статье исследованы теоретические основы конструкции инвентаризации, идентифицирована ее экономическая сущность. Основательно проанализировано влияние результатов инвентаризации на финансовые результаты строительных предприятий. При этом выделен учет излишков и недостач, определенных в результате инвентаризации. Схематично представлено вычисление финансовых результатов строительных предприятий путем закрытия счетов доходов и расходов. На примере изображено влияние двойной записи на финансовые результаты строительных предприятий при сотрудничестве генерального подрядчика и субподрядчика.

Ключевые слова: строительство; учет; строительное предприятие; методология учета; финансовые результаты; инвентаризация; счета; двойная запись.
